

Deset let vývoje elektronických spisových služeb a 19 let vývoje elektronických dokumentů

Tomáš Lechner

Vysoká škola ekonomická v Praze

Národohospodářská fakulta

Katedra práva

Co je elektronické a co je digitální

Elektronické

- ✚ Elektronické znamená založené na elektronice a často se tím rozumí přístupné dálkovým způsobem
 - ✚ Co je elektronické, nemusí být digitální
- ✚ Právní užití
 - ✚ Elektronickým podpisem se rozumí data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena a která podepisující osoba používá k podepsání

Digitální

- ✚ Digitální je vyjádřené v číslicích
 - ✚ Co je digitální, nemusí být elektronické, ale může být zaznamenáno například opticky, magneticky, mechanicky atd.
- ✚ Právní užití
 - ✚ Digitální službou je úkon vykonávaný orgánem veřejné moci vůči uživateli služby v rámci agendy a vedený v katalogu služeb jako úkon v elektronické podobě; za digitální službu se považuje i úkon vykonávaný vůči uživateli služby kontaktním místem veřejné správy v rámci agendy

Praxe to nerozlišuje

Elektronický

Pojem „elektronický“ se pro účely národního standardu používá obdobně jako pojem „digitální“. Analogové nahrávky, i když je lze považovat za elektronické, však nejsou pro účely národního standardu považovány za „elektronické“, neboť je nelze jako takové spravovat prostředky výpočetní techniky; za tímto účelem je nutné je převést (konvertovat) do digitální podoby. Podle zásad užití požadavků stanovených národním standardem lze analogové nahrávky ukládat pouze jako dokumenty v analogové podobě (fyzické dokumenty).

Dojmy a pojmy

Dokument

Record

- Např. ISO 15489-1 jej definuje jako informace vytvořené, získané a spravované organizacemi nebo osobami jako doklady a/nebo vzniklé při plnění jejich právních povinností nebo při jejich činnosti
- MoReq2 vymezuje dokumenty jako ty vytvořené, přijaté a uchovávané informace, které mají důkazní hodnotu nebo vycházejí z právních závazků anebo obchodních vztahů

Záznam

Document

- MoReq2 jej definuje jako zaznamenanou informaci nebo objekt, který lze považovat za jednotku
- Záznam se na rozdíl od dokumentu může měnit, může mít různé verze a není fixován v čase

Ale přišel eIDAS

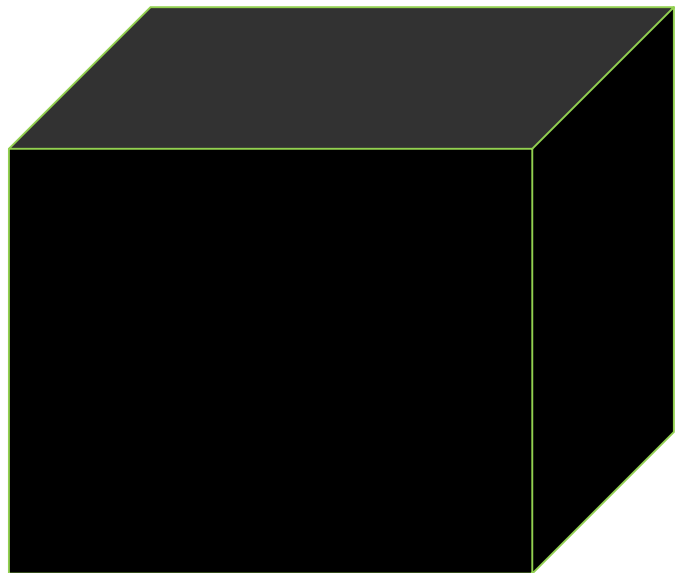
NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 910/2014

ze dne 23. července 2014

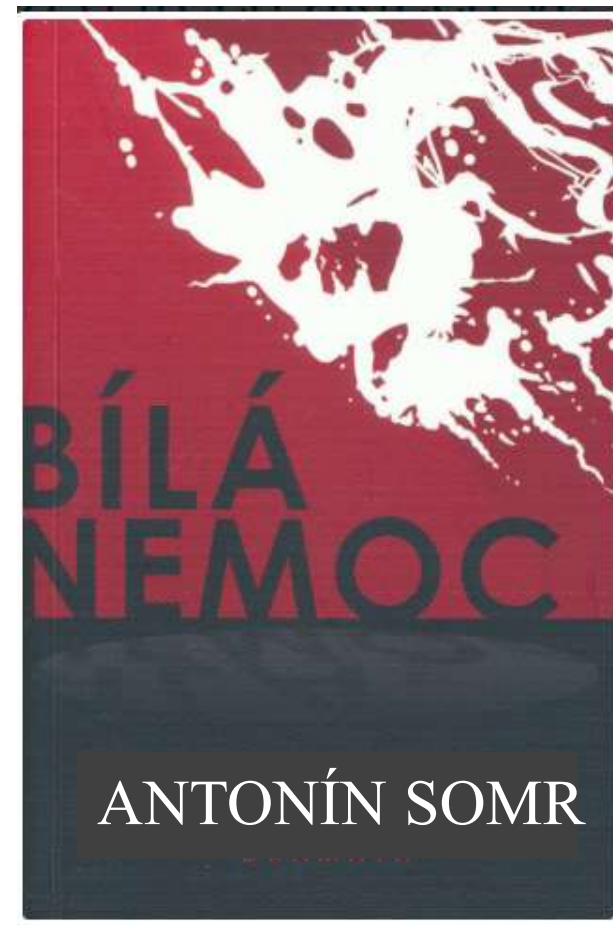
o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES

- ❖ Elektronickým dokumentem se rozumí jakýkoli obsah uchovávaný v elektronické podobě, zejména jako text nebo zvuková, vizuální nebo audiovizuální nahrávka

Kde je důvěryhodnost?

Bílá koule

Služby vytvářející důvěru pro elektronické transakce

❖ **Služba vytvářející důvěru** je elektronická služba, která je zpravidla poskytována za úplatu a spočívá

- ❖ a) ve vytváření, ověřování shody a ověřování platnosti elektronických podpisů, elektronických pečetí nebo elektronických časových razítek, služeb elektronického doporučeného doručování a certifikátů souvisejících s těmito službami nebo
- ❖ b) ve vytváření, ověřování shody a ověřování platnosti certifikátů pro autentizaci internetových stránek nebo
- ❖ c) v uchovávání elektronických podpisů, pečetí nebo certifikátů souvisejících s těmito službami

Vývoj zabezpečovacích prvků

✚ 2000 – elektronický podpis

- Zákon o elektronickém podpisu byl schválen 160 dní před konáním první konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě

✚ 2004 – elektronická značka a časové razítko

✚ 2016 – nařízení eIDAS

- ✚ Kvalifikovaný elektronický podpis
- ✚ Kvalifikovaná elektronická pečeť
- ✚ Kvalifikované elektronické časové razítko

Elektronické může být důvěryhodné

- ✿ Ustanovení § 4 zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti:
 - ✦ Poskytovatel platby, jejíž výše překračuje částku 270 000 Kč je povinen provést platbu bezhotovostně
- ✿ Národní architektonický plán (<https://archi.gov.cz/>)

Varianta 1: Princip aktivní péče je způsob zajištění digitální kontinuity dokumentů, který je založen na opakovaných technických opatřeních, kterými se prodlužuje ověřitelnost podle standardů ETSI a který odpovídá předpisům nařízení eIDAS.

Varianta 2: Princip dosvědčení je nepřímý způsob prokazování autenticity a pravosti elektronických dokumentů. Spočívá ve využití doplňujících údajů, případně prostředků či postupů, které již nejsou přímou součástí dokumentu, ale dokáží dosvědčit jeho autenticitu a pravost jinak, než jejich dovozením z technické platnosti elektronických podpisů, pečeti a časových razítek.

Ukládání

- ✚ Ustanovení § 3 odst. 5 archivního zákona
 - ▣ V případě dokumentů v digitální podobě se jejich uchováváním rozumí rovněž zajištění **věřohodnosti původu dokumentů, neporušitelnosti jejich obsahu a čitelnosti, tvorba a správa metadat** náležejících k těmto dokumentům v souladu s tímto zákonem a připojení údajů prokazujících existenci dokumentu v čase
 - ▣ Tyto vlastnosti musí být zachovány do doby provedení výběru archiválií

Elektronický systém spisové služby

- ✚ Elektronický systém spisové služby je informační systém určený ke správě dokumentů ve smyslu ustanovení § 2 písm. l) archivního zákona, s využitím § 63 odst. 3 a 4 téhož zákona
 - ▣ Může se jednat o funkční součást informačního systému spravujícího dokumenty, která plní úkoly stanovené zákonem
- ✚ Informační systém spravující dokumenty je jakýkoli elektronický systém obsahující komponenty

Události let 2008 a 2009

- ✚ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
 - ✚ Nejen **datové schránky** a rozvoj elektronické komunikace
 - ✚ Ale také **memorandum o spolupráci** mezi MV a zástupci společností zabývajících se výrobou a vývojem programů spisových služeb
- ✚ Zákon č. 190/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony
 - ✚ Změnil mimo jiné definici dokumentu a výkonu spisové služby
 - ✚ Zavedl u většiny z nich přednostní výkon spisové služby v elektronické podobě

ICZ a.s.
.....
Triada s.r.o.
.....
Asseco Czech Republic, a.s.
.....
GORDIC, s.r.o.
.....
SoftHouse, s.r.o.
.....
VERA, s.r.o.
.....
PilsCom, s.r.o.
.....

Zdroj: MV

MoReq 2 jako inspirace

- ✚ První verze národního standardu (VMV č. 76/2009)
 - ✚ Národní standard vychází z evropské specifikace „Modelové požadavky pro správu dokumentů v digitální podobě“ (Model requirements for the management of electronic records - MoReq2), využívá však v něm obsaženého zmocnění k provedení transpozice jeho požadavků do příslušných národních prostředí a k doplnění jím stanovených požadavků podle požadavků právních řádů zemí jeho budoucích uživatelů
- ✚ Novinky
 - ✚ Důležitá funkce jednoznačného identifikátoru
 - ✚ Komplexní pohled na spisový plán
 - Hierarchické uspořádání věcných skupin, spisů, součástí, dílů a dokumentů
 - ✚ Plně určený spisový znak
 - Plně určené spisové znaky jsou jednoznačné v rámci hierarchického spisového plánu

Vývoj národního standardu pro elektronické systémy spisové služby

Důvody pro novelu NSESSS

- Zachování souladu s aktuálními právními předpisy (např. GDPR)
- Zjednodušení a zpřesnění požadavků (např. popisné diagramy)
- Aktualizace příloh dle aktuálních potřeb (např. UEP, eSkartace)
- ...

	2009 → 2010 částka 76/2009	2011 → 2012 částka 101/2010	2012 → 2017 částka 64/2012	2017 → ?	? → ?
Zohledňující specifika českého národního prostředí	27	0	0	0	0
Doporučující	199	316	318	0	0
Povinné	574	439	447	393 ?	?
Celkem	773	755	765	393 ?	?

Zdroj: CNZ

Shrnutí

- ✚ Elektronické může být důvěryhodnější než analogové
- ✚ Důvěryhodnost elektronického dokumentu se nejlépe zajistí prostřednictvím elektronického systému spisové služby

Literatura

Vydavatel

Wolters Kluwer

Autor

Radim Polčák, Matěj Myška, Petr Hostaš,
František Kasl, Tereza Kyselovská, Tomáš
Lechner, Pavel Loutocký, Jakub Mišek,
Jan Tomíšek, Václav Stupka, Miroslav
Uřičar

Typ publikace

monografie

Datum vydání

9/2018

Kniha se věnuje nejdůležitějším tématům současného práva informačních technologií. S výjimkou první kapitoly věnované pojmu a metodě práva informačních technologií, se příliš nezaměřuje na obecné otázky, ale naopak cílí na konkrétní problémy. To odpovídá nynějšímu stavu vývoje této stále ještě poměrně nové právnické disciplíny. Původní věda práva informačních technologií se totiž z počátku věnovala převážně základním axiomům tohoto oboru, nicméně nyní mají spíše navrch na sobě na první pohled nezávislé specializované problémy.

Kniha se tedy postupně zaměřuje kromě metody práva informačních technologií na místní působnost práva na internetu, odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti, práva k datům a softwaru, elektronické dokumenty, doménová jména, data veřejného sektoru, ochranu soukromí a osobních údajů, regulaci elektronických komunikací a v závěru také na kyberbezpečnost a kyberkriminalitu.

Každá kapitola je rozčleněna na obecný popis pojmu a rozbor regulatorního problému, popis jeho vývoje, systematický výklad právní úpravy, partikulární výklad jednotlivých dílčích otázek a shrnutí závěrů z jednotlivých podkapitol.

Děkuji za pozornost

Mgr. Tomáš Lechner, Ph.D.

Vysoká škola ekonomická v Praze

Národohospodářská fakulta, katedra práva

nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha3

e-mail: tomas.lechner@gmail.com